

mihael

KAPELANIJA SV. MIHAELA ARKANĐELA MUP - SJEDIŠTE I RAVNATELJSTVO POLICIJE

DRUGA I
TREĆA
VAZMENA NEDJELJA

TRAVANJ - SVIBANJ

Ned. 27. DRUGA VAZMENA NEDJELJA NEDJELJA BOŽ.JEG MILOSRĐA

Pon. 28. Petar Chanel, Ljudevit Montfortski
Uto. 29. Katarina Sijenska; Kata
Sri. 30. Pio V. PAPA; Silvije, Venancije;
Smaknuće Zrinskih i Frankopana

Čet. 1. **Josip radnik; Jeremija; Joso;** **VRO „Bljesak“ 1995. - Okučani**

Pet. 2. Atanazije; Eugen; Boris
**Obljetnica pogibije dvanaest
redarstvenika - Borovo**
Filip i Jakov ap.; Mladen
Sub. 3. Dan Kapelanije sv. Filipa i Jakova
PU zadarska

Ned. 4. TREĆA VAZMENA NEDJELJA Florijan, Antonina, Cvjetko, Cvijeta

Pon. 5. Peregrin; Maksim; Anđelko
Uto. 6. Dominik Savio; Dinko; Nedjeljko
Sri. 7. Dujam, Duje; Duška
Čet. 8. Marija Posrednica; Celestin
Pet. 9. Pahomije; Mirna; Izaija; Katarina
Bolonjska
Sub. 10. Ivan Merz; Gospa Trsatska

Naslovnica: Robert Delaunay, **Kružni oblici**, detalj
Slika preuzeta s: <https://www.arhiva.hilp.hr>

mihael

16-17/2025.

Listić Policijske kapelanije sv. Mihaela Arkandela MUP - sjedište i Ravnateljstvo policije,
Godište XIX. (2025.), broj 16-17 (645-6); druga i treća vazmena nedjelja, 27. travnja - 4. svibnja 2025.

Kontakt:

vlč. Željko Rakošec, policijski kapelan, tel.: 22 712, 85 682;; e-mail: zrakosec@mup.hr

Vinko Bakula, pomoćnik kapelana, tel.: 22 715, 82 805;; e-mail: vbakula@mup.hr

mihael

MEDITACIJA

Molitva 3

SLUŽBA RIJEČI

DRUGA VAZMENA NEDJELJA

ČITANJA:

Nakon osam dana dođe Isus. 4

HOMILIJA:

Bolna točka 8

KATEHEZA:

Apostol Toma 10

MEDITACIJA:

Molitva za dar vjere 13

TREĆA VAZMENA NEDJELJA

ČITANJA:

Isus istupi,
uzme kruh i dade im, a tako i ribu. 14

HOMILIJA:

Ljubiš li me? 20

KATEHEZA:

Knjiga Otkrivenja 22

Mali vjeronaučni leksikon 25

NAŠI POKOJNI 26

Molitva

Podari mi Gospodine da s Abrahamom, praocem naše vjere, pred tobom mogu iznijeti što mi je na duši. U dubokoj molitvi preda te stavljam sva pitanja i prigovore, ponizno prepoznajem i priznajem svoju najveću slabost, koju ti dobro znaš. A ti, Gospodine, smiri moj živi, mistični pogled na svojem Srcu koje je trpjelo i bilo probodeno, koje pred Tomom, apostolom, ponovno kuca.

Pouči me ti, dobri Učitelju, kako ću s Jakovljevim sinovima steći pravo povjerenje u riječi mojih bližnjih pa i onda kad mi naviještaju tvoje uskrsnuće. Ti me jedini možeš sačuvati od laži i prijetvornosti.

Daj mi da sa cijelom živom Crkvom prepoznam kako si nas pohodio, dobro pogledao i znaš našu neznatnost. Zato ti se duboko klanjam i vjerujem.

Kad me uhvati neizdrživ strah zbog prirodnih sila ili ljudskih vojski, pošalji mi svoga Tješitelja i Branitelja da usmjeri moj pogled na tebe i tvoje spasenje u kojemu mi je sva nada.

Primi me, Kralju nebeski, na istinski, intenzivan, blagotvoran razgovor s tobom u kojemu se gradi i hrani moj ljudski autoritet, jer ti si Svjedok vjerni, pa da onda mogu nositi i bodriti vjeru svojih bližnjih.

Hvala ti na svim znakovima po kojima mogu prepoznati kamo me tvoj Duh vodi. Hvala ti na svim onim ljudima koji su mi na mojem životnom putu dali vjeru, koji su mi pokazali da ti vjeran ostaješ.

Niko Bilić, SJ, <https://amdg.ffrz.hr>

Druge nedjelja po Uskrsu, nedjelja je Božjeg milosrđa. Ranije ovu nedjelju poznavali smo kao „bijelu nedjelju“ obzirom da su u ranoj Crkvi na taj dan novokršteni odlagali bijele haljine. Ali nije važno ime već sadržaj. Svaka nedjelja je zapravo „bijela nedjelja“, jer nas podsjeća na dostojanstvo našeg kršćanstva, i svaka nedjelja je „nedjelja Božjeg milosrđa“ jer svjedoči o Božjoj ljubavi.

Nedjelja Božjeg milosrđa blagdan je novijeg datuma. Papa Ivan Pavao II. u Rimu je, 30. travnja 2000., proglasio svetom sestru Faustinu Kowalsku i tom prilikom je cijelom svijetu objavio blagdan Božjeg milosrđa.

Sveta Sestra Faustina je u privatnoj objavi, od samog Gospodina Isusa dobila nalog da prva nedjelja po Uskrsu bude blagdan Božjeg milosrđa. Milosrđe je spremnost da s osobom koja pati stupimo u jedinstvo.

Takva je bila i takva je i danas Isusova ljubav prema nama.

Prvo čitanje: Dj 5, 12-16

Povećavalo se mnoštvo onih što vjerovahu.

Čitanje Djela apostolskih

Po rukama se apostolskim događala mnoga znamenja i čudesu u narodu. Svi su se jednodušno okupljali u trijemu Salomonovu. Nitko se drugi nije usuđivao pridružiti im se, ali ih je narod veličao. I sve se više povećavalo mnoštvo muževa i žena što vjerovahu Gospodinu tako da su na trgove iznosili bolesnike i postavljali ih na ležaljka i posteljama ne bi li, kad Petar bude prolazio, bar sjena njegova osjenila kojega od njih. A slijegalo bi se i mnoštvo iz gradova oko Jeruzalema: donosili bi bolesnike i opsjednute od nečistih duhova, i svi bi ozdravljali.

Riječ Gospodnja

Tijekom uskrsnog vremena umjesto starozavjetnih čitanja, dolaze ulomci iz Djela apostolskih koji govore o djelovanju uskrslog Isusa u Crkvi. U tom ulomku nalazi se sažetak onoga što čini Crkvu, tj. govor je o znakovima koji označavaju Crkvu. Gdje su ti znakovi vidljivi, tu je i Crkva, gdje njih nema, teško je govoriti o Crkvi. Prva oznaka je apostolsko učenje. Zadaća prve kršćanske zajednice bila je prenijeti nauk koji su primili. Trajna zadaća je propovijedati evanđelje, tj. život i djelo Isusa Krista i u svjetlu toga oblikovati svoj život. Druga oznaka je zajedništvo, koje ima dvije dimenzije, vertikalnu i horizontalnu. Prva je zajedništvo života s uskrslim Kristom. A druga je zajedništvo dobara. Prvi kršćani su opisani kao oni kojima je sve bilo zajedničko. Stoga ako obje dimenzije nisu uključene, ne može se govoriti o zajedništvu, kao bitnoj oznaci Crkve. Treća oznaka je lomljenje kruha - bez kojeg nema Crkve. Euharistija je anticipacija mesijanske gozbe. I četvrta oznaka je molitva. Crkva koja ne moli nije Crkva. Osobni molitveni život je bitno obilježje kršćanske zajednice.

Otpjevni psalam: Ps 118, 2-4.22-27a

Zahvaljujte Gospodinu jer je dobar, jer je vječna ljubav njegova!

Neka rekne dom Izraelov:
„Vječna je ljubav njegova!“

Neka rekne dom Aronov:

„Vječna je ljubav njegova!“

Svi koji se Gospodina boje neka reknu:

„Vječna je ljubav njegova!“

Kamen koji odbaciše graditelji
postade kamen zaglavni.

Gospodnje je to djelo:

kakvo čudo u očima našim!

Ovo je dan što ga učini Gospodin:

kličimo i radujmo se njemu!

Gospodine, spasenje nam daj!

Gospodine, sreću nam daj!

Blagoslovljen koji dolazi u ime Gospodnje!

Blagoslivljamo vas iz doma

Gospodnjega!

Bog je Gospodin,

on nas obasjava!

Psalam je isti onaj koji se pjevao u uskrsoj noći i na dan Uskrsa. Dok riječi psalma govore o milosnom djelu koje je Gospodin učinio za izraelsku zajednicu obnovivši ih nakon iskušenja i ponovne obnove Hrama, na usnama kršćanske zajednicu u riječima ovog psalma pronalazimo potpuno novo značenje. U svjetlu Uskrsa potrebno je otkriti još više iskrenosti i istinitosti kršćanskih zajednica koje u Uskrsu prepoznaju kako je „vječna ljubav Gospodinova“.

Poziv na pohvalu Božjoj ljubavi u ovom psalmu upućen je trima skupinama. Prva je dom Izraelov koja se ovdje odnosi na narod isključivši svećenike. Druga su skupina stoga svećenici, Sinovi Aronovi, što upućuje na hramsko bogoslužje kao prirodni ambijent pjevanja psalma. A treća su skupina svi koji se boje Gospodina što se u biblijskom načinu izražavanja odnosi na prozelite, to jest nežidove koji vjeruju u jednoga Boga i njegovu objavu izabranom narodu.

Drugo čitanje: Otk 1, 9-11a. 12-13. 17-19

Mrtav bijah, a evo živim u vijeke vjekova.

Čitanje Otkrivenja svetoga Ivana apostola

Ja, Ivan, brat vaš i suzajedničar u nevolji, kraljevstvu i postojanosti, u Isusu: bijah na otoku zvanu Patmos radi riječi Božje i svjedočanstva Isusova.

Zanijeh se u duhu u dan Gospodnji i začuh iza sebe jak glas, kao glas trublje. Govoraše: „Što vidiš, napiši u knjigu i pošalji sedmerim crkvama.“

Okrenuh se da vidim glas koji govoraše sa mnom. I okrenuvši se, vidjeh sedam zlatnih svijećnjaka, a posred svijećnjaka *netko kao Sin Čovječji, odjeven u dugu haljinu*, oko prsiju opasan zlatnim pojasom.

Kad ga vidjeh, padoh mu k nogama kao mrtav. A on stavi na me desnicu govoreći:

„Ne boj se! Ja sam Prvi i Posljednji, i Živi! Mrtav bijah, a evo živim u vijeke vjekova te imam ključe Smrti, i Podzemlja. Napiši dakle što si vidio: ono što jest i što se ima dogoditi poslije.“

Riječ Gospodnja

Knjiga Otkrivenja dijeli se na dva dijela. Prvi dio sadrži proslav i viđenja koja je Ivan vidio na zemlji, a drugi dio donosi viđenja koja su mu pokazana na nebu.

Današnje drugo čitanje donosi odlomak iz prvog dijela Knjige otkrivenja u kojem je opisano i prvo Ivanovo viđenje. No prije opisa samoga viđenja tekst ističe da se Ivan nalazi na otoku Patmosu u progonstvu radi Isusa po čemu je suzajedničar u patnji s ostalim vjernicima, te daje viđenje o kojem govori doživio u dan Gospodnji. To je prva poznata upotreba toga pojma u kršćanskoj literaturi, a odnosi se na prvi dan u tjednu kada se okuplja kršćanska zajednica na slavlje Isusova uskrsnuća. Tako i činjenica da je Ivan doživio viđenja u dan Gospodnji označuje da je kršćansko zajedništvo prvi kriterij vrednovanja osobnih ili privatnih objava. One naime onoliko vrijede (što se redovito poklapa i s njihovom autentičnošću) koliko pridonose rastu kršćanske zajednice. U prvom Ivanovu viđenju to je izraženo na poseban način. On najprije čuje glas, a potom vidi sedam svijećnjaka i posred njih stoji netko kao Sin čovječji.

Što uz pisma koja Ivan mora napisati svakoj od sedam crkava poručuje ovo viđenje?

Radi se o viđenju koje se događa na zemlji. Ondje se nalazi sedam svijećnjaka koje simboliziraju sedam crkava. Stoga se viđenje odnosi na zemaljsku, putujuću Crkvu. Broj sedam u biblijskoj simbolici označava puninu te se u ukupnosti od sedam svijećnjaka misli na Crkvu u cjelini, dok svaki pojedini svijećnjak označuje njezino ostvarivanje u pojedinim mjesnim ili drugim crkvenim zajednicama. U svakom slučaju posred tih svijećnjaka stoji Sin Čovječji koji označava Kristovu prisutnost u Crkvi ovdje i sada. On nije prisutan samo u nebeskoj slavi da bi ondje čekao one koji će mu se pridružiti, nego je, prema vlastitim riječima, prisutan gdje god su dvojica ili trojica sabrana u njegovo ime.

Evandjelje: Iv 20, 19-31

Nakon osam dana dođe Isus.

Čitanje svetoga Evandjelja po Ivanu

Uvečer toga istog dana, prvog u tjednu, dok su učenici u strahu od Židova bili zatvorili vrata, dođe Isus, stane u sredinu i reče im:

„Mir vama!“

To rekavši, pokaza im svoje ruke i bok. I obradovaše se učenici vidjevši Gospodina. Isus im stoga ponovno reče:

„Mir vama! Kao što mene posla Otac i ja šaljem vas.“ To rekavši, dahne u njih i kaže im:

„Primate Duha Svetoga. Kojima otpustite grijehe, otpuštaju im se; kojima zadržite, zadržani su im.“

Ali Toma zvani Blizanac, jedan od dvanaestorice, ne bijaše s njima kad dođe Isus. Govorili su mu dakle drugi učenici:

„Vidjeli smo Gospodina!“ On im odvrati:

„Ako ne vidim na njegovim rukama biljeg čavala i ne stavim svoj prst u mjesto čavala, ako ne stavim svoju ruku u njegov bok, neću vjerovati.“

I nakon osam dana bijahu njegovi učenici opet unutra, a s njima i Toma. Vrata bijahu zatvorena, a Isus dođe, stade u sredinu i reče:

„Mir vama!“ Zatim će Tomi: *„Prinesi prst ovamo i pogledaj mi ruke! Prinesi ruku i stavi je u moj bok i ne budi nevjeran, nego vjeran.“*

Odgovori mu Toma:

„Gospodin moj i Bog moj!“

Reče mu Isus:

„Budući da si me vidio, povjerovao si. Blaženi koji ne vidješe, a vjeruju!“

Isus je pred svojim učenicima učinio i mnoga druga znamenja koja nisu zapisana u ovoj knjizi. A ova su zapisana da vjerujete: Isus je Krist, Sin Božji, i da vjerujući imate život u imenu njegovu.

Riječ Gospodnja

Evandjelje opisuje dva ukazanja: kod prvog Toma nije bio prisutan, dok je kod drugog on jedna od središnjih figura. Oba ukazanja imaju nekoliko sličnih detalja: oba se događaju prvog dana u tjednu; oba puta su vrata zaključana; oba puta Isus upućuje pozdrav mira; oba puta im skreće pozornost na svoje rane. I svi ti detalji imaju teološko značenje. Uskrsnuće se dogodilo prvog dana u tjednu. Ulazak kroz zatvorena vrata pokazuje uskrsnu narav Isusova tijela, koje ne podliježe materijalnim zaprekama. Pozdrav mira, uz uobičajeno značenje, jest i molitva za eshatološki blagoslov. Skretanje pozornosti na svoje rane dokaz je da se radi o raspetom Isusu koji je sada uskrsnuo. Evandjelje postavlja pitanje: kako je moguće vjerovati u uskrslog Isusa ne vidjevši njegovo poslijeuskrsno bivstvovanje. Odgovor koji donosi taj prizor je znakovit: čak ako netko i vidi uskrslog Isusa, to nije jamstvo vjere, kao što je u početku bio slučaj s Tomom. U Tominu slučaju vjera dolazi nakon što je čuo Isusove riječi - riječi koje su njemu osobno bile upućene. I čini se da je to slučaj s mnogima. Tek kad čovjek osobno, u svojoj nutrini čuje glas, upućen njemu osobno, tek tada dolazi do vjere. Toma je bio sretnik jer mu je riječi uputio sam Isus Krist. Ljudi današnjeg vremena se moraju zadovoljiti činjenicom da im riječ Božja dolazi preko apostolskih nasljednika.

Darko Tomašević, Glas Koncila 13 (1762) /08.

Bolna točka

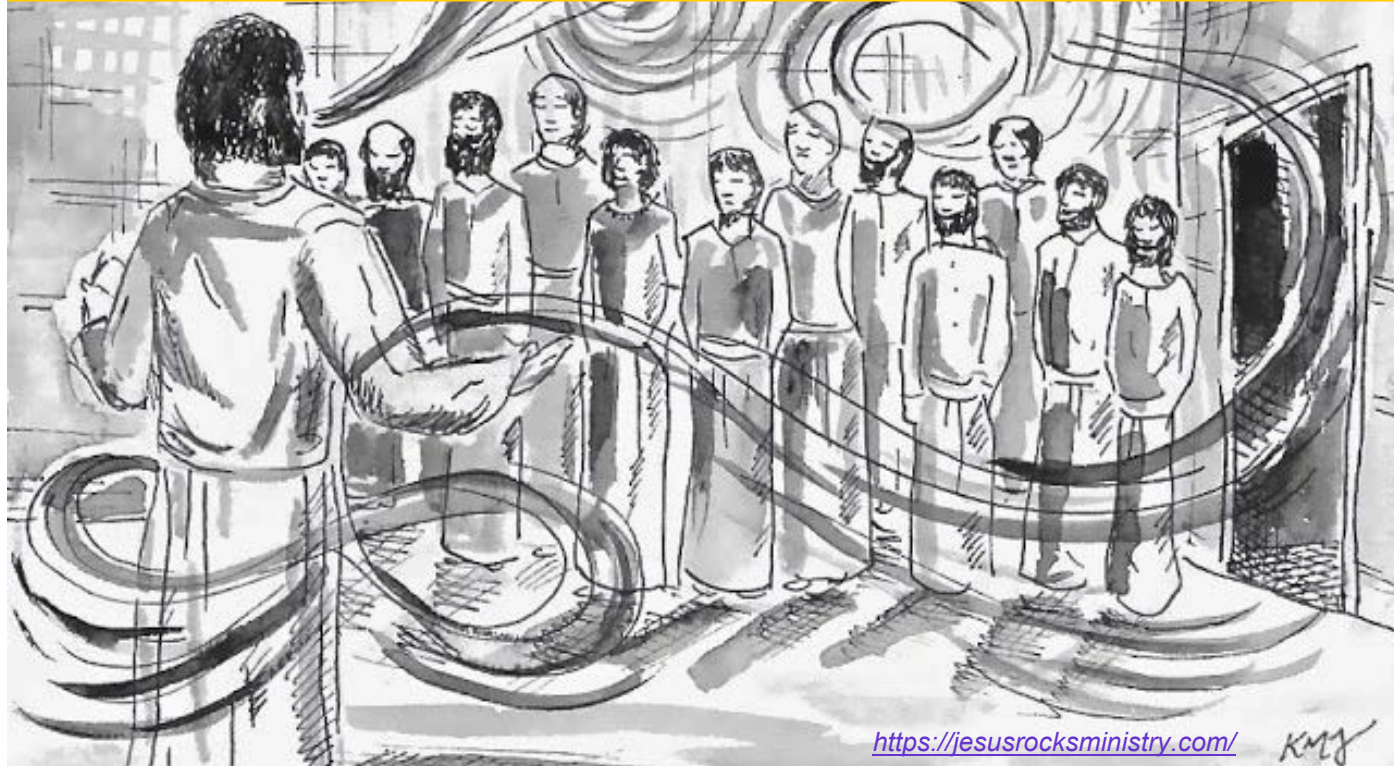

U Evanđelju druge uskrsne nedjelje sveti Ivan nam opisuje kako se Isus ukazao apostolima na dan uskrsnuća, kao i osam dana nakon toga. Kako smo proteklih dana razmišljali o samom događaju uskrsnuća, to jest o pokušaju onih koji su Gospodina vidjeli da shvate što se dogodilo, tako danas dužnu pozornost usmjeravamo prema dobro nam poznatom događaju koji se zbio osam dana nakon uskrsnuća. Radnja je usmjerena prema apostolu Tomi koji nije bio s drugim apostolima na dan uskrsnuća, a čak je nakon njihovih svjedočanstava odbijao vjerovati da je Gospodin uskrsnuo. Da bi povjerovao Toma postavlja svoje uvjete: Ako ne vidim na njegovim rukama biljeg čavala i ne stavim svoj prst u mjesto čavala, ako ne stavim svoju ruku u njegov bok, neću vjerovati. Toma, dakle, želi staviti svoj prst i ruku u Gospodinove rane. On očito zna koje je bila bolna ili najslabija Gospodinova točka, te svoje 'istraživanje' usmjerava prema tome.

Uostalom, i sam je Gospodin znao da mu je ljudska narav bila bolna točka, jer je preko nje bio podložan patnji i boli koju su

mu nanijeli mučitelji kad su ga osuđena na smrt mučili na razne načine i naposljetku razapeli na križ na kojem je izdahnuo. Ali upravo tu se očitovala njegova ljubav za nas, jer je bio spreman ljubiti nas do smrti na križu. Unatoč svemu, nije dopustio da u njemu ugase ili ograniče ljubav, već je spremno podnio smrt kako bi ljudima vratio život. Snagom uskrsnuća ona slaba Gospodinova točka najednom je postala jaka. Njegova se snaga u ljudskoj slabosti usavršila, to jest to Božje slabo postalo je jače od svega ljudskoga. Njegova bolna točka, postala je najzdravija točka, jer je od uskrsnuća bila točka liječenja ljudskih boli.

Stoga dok pred očima imamo Tomu koji želi provjeriti Gospodinove bolne točke, to jest ono što je bilo najslabije, on u biti pokazuje kako on ima svoju bolnu točku. A njegova bolna ili slaba točka jest rana duše, koju nije mogao iscijeliti nitko drugi nego samo Gospodin, Bog i čovjek. Uostalom, nije Izaija uzalud prerekao za Mesiju da je naše boli uzeo na se, a mi smo se iscijelili njegovom modricom. Prvi koji su se iscijelili bili su apostoli, a zoran primjer toga je upravo Toma. Isus će mu izići ususret i dati milost vjere, premda je on sam pokazao veliku sumnju i nevjericu glede svega što se dogodilo. Stoga će, umjesto da ustanovi

<https://jesusrocksministry.com/>

koliko je Gospodin slab, tražeći dodirnuti njegove rane kao bolne točke ljudskosti, ustanoviti kako je njegova ljudskost daleko ranjenija nevjerom, nego je bila Gospodinova ranama čavala i koplja. Njegova nevjera je boljela njega, a i sve one oko njega, što on nije htio prihvatiti sve dok nije stao pred Gospodina.

No srećom, Gospodin je imao razumijevanja za svoga apostola, te mu je iskazao daljnju milost tog osmog dana nakon uskrснуća. Pokazao mu je svoje ruke i noge, kao i svoj bok, pozivajući ga da stavi svoj prst u mjesto čavala i svoju ruku u probodeni bok. Jer više to nisu bila bolna mjesta Gospodinove ljudskosti. Njegova ljudskost je sada bila preobražena božanskom snagom i njegove su rane postale ranarnik za naše boli i slabosti, za rane naše duše i tijela. Napose su postale ranarnik za ranu nevjere, jer je ona bila najpogubnija rana ljudskoga bića. Stoga dok Isus poziva Tomu da stavi svoj prst u njegove rane, u biti on svojom rukom dotiče Tomine rane i zacjeljuje ih. On Tomi proniče dušu i zahvaća svojom mилоšću sva bolna mjesta i čini ga zdravim, to jest obdaruje ga vjerom. Dok je Toma htio dodirnuti Gospodina iz perspektive sumnjičavca,

Gospodin njega dodiruje božanskom snagom i liječi njegove rane.

I nama je dopustiti, kao što se dogodilo i Tomi, božansku izmjenu dodira s Gospodinom. Svatko od nas ima svojih bolnih točki, svojih rana sumnje i nevjere, svog lošeg ili grješnog pristupa Bogu. Kao i Tomina, naša je ljudskost okrnjena, nagrižena i u trajnoj opasnosti da se uruši nevjerom i svakom drugom boli. Uskrsli Gospodin nam dolazi ususret svojom ljudskošću koja je cjelovita jer je zacijeljena božanskom snagom u uskrснуću, te stoga on može svojom ljudskošću liječiti naše boli i zacjeljivati rane. Dopustimo mu da nas dodirne, te da nam svojim božanskim prstom i rukom iscijeli biće, kako bismo po vjeri postali ne samo slični Tomi i apostolima koji su povjerovali, već sve sličniji njemu po snazi uskrснуća koja se nastanila u nama.

Ivan Bodrožić, <https://www.vjeraidjela.com>

Apostol Toma

Apostol Toma – nepravедno zapamćen kao ‘nevjerni Toma’, poznat je po svojoj nevjeri koja je iščezla kad mu se ukazao uskrsli Krist. Tada je ispovjedio uskrsnu vjeru Crkve riječima: "Gospodin moj i Bog moj!" O sv. Tomi kao uzoru vjere za kršćane govorio je i papa Benedikt XVI.

Nastavljajući svoje susrete s dvanaesticom apostola koje je sam Isus izabrao, danas posvećujemo svoju pozornost Tomi. Prisutan je u sva četiri popisa što ih donosi Novi zavjet, u prva tri Evanđelja smješten je uz Mateja, dok se u Djelima apostolskim nalazi uz Filipa. Njegovo ime izvedeno je iz hebrejskoga korijena ta am što znači „u paru, blizanac“. Tako mu Evanđelje po Ivanu više puta daje nadimak „Didimos“, što na grčkom znači upravo „blizanac“.

Nije jasno zašto je dobio taj nadimak. U prvom redu Četvrto evanđelje nudi nekoliko informacija koje naznačuju pokoju važnu crtu njegove osobnosti. Prva se odnosi na poticaj što ga daje ostalim apostolima, kad Isus, u kritičnom trenutku svoga života, odlučuje poći u Betaniju i uskrisiti Lazara,

opasno se približujući Jeruzalemu. Tom prilikom Toma reče učenicima: „*Hajdemo i mi da umremo s njime!*“ (Iv 11,16). Ta njegova odlučnost u nasljedovanju Učitelja doista je za primjer te nam daje dragocjenu pouku: ona otkriva potpunu raspoloživost za prijanjanje uz Isusa, sve do poistovjećivanja vlastite sudbine s Njegovom i želje da se smrću s Njime podijeli najviše svjedočanstvo. Zapravo najvažnija stvar i jest nikada se ne odvojiti od Isusa. Osim toga, kad Evanđelja koriste glagol „*slijediti*“, to znači da kamo On krene, onamo kreće i njegov učenik. Na taj se način kršćanski život određuje kao život s Isusom Kristom, život što ga valja provesti skupa s Njime. Sveti Pavao opisuje nešto slično kad ovako ohrabruje korinške kršćane: „*U srcima ste našim te umiremo i živimo zajedno*“ (2 Kor 7,3). To što je vidljivo između apostola i njegovih kršćana, mora, naravno, vrijediti ponajprije za odnos između kršćana i samoga Krista.

<https://v-jeronaucni-portal.com/>

Druga Tomina riječ zabilježena je s Posljednje večere. Tom prilikom Isus, predviđajući svoj skori odlazak, naviješta da će otići pripremiti mjesto učenicima kako bi i oni bili ondje gdje se on nalazi; te im pojašnjava: „*Kamo ja odlazim, znate put*“ (Iv 14,4). Tada uzima riječ Toma govoreći: „*Gospodine, ne znamo kamo odlaziš. Kako onda možemo put znati?*“ (Iv 14,5). On se zapravo ovim pitanjem stavlja na vrlo nisku razinu razumijevanja; no te riječi pružaju Isusu priliku da izgovori slavnu definiciju: „*Ja sam Put i Istina i Život*“ (Iv 14,6). Tako je ova objava otkrivena ponajprije Tomi, ali ona vrijedi za sve. Svaki put kad čujemo ili čitamo ove riječi, možemo se mišlju staviti uz Tomu te zamisliti da Gospodin govori i nama kao što je govorio njemu. U isto vrijeme, njegovo pitanje na neki način daje i nama pravo da od Isusa tražimo objašnjenja. Na taj način doživljavamo slabost svoje sposobnosti razumijevanja, a istovremeno zauzimamo stav povjerenja onih koji očekuju svjetlo i snagu od onoga koji ih može dati. Vrlo je poznat, pa je čak ušao i u svijet narodnih izreka, prizor nevjernoga Tome, koji se dogodio osam dana nakon Uskrsa.

U početku on nije vjerovao da se Isus ukazao dok njega nije bilo, te je rekao: „*Ako ne vidim na njegovim rukama biljeg čavala i ne stavim svoj prst u mjesto čavala, ako ne*

stavim svoju ruku u njegov bok, neću vjerovati“ (Iv 20,25). U biti, iz ovih riječi izvire uvjerenje da je Isus prepoznatljiv, ne toliko po svome liku, koliko po svojim ranama. Toma smatra da su dokazni znakovi Isusova identiteta sada u prvom redu rane, kojima se otkriva do koje nas je mjere On ljubio. U tome ovaj apostol ne griješi. Kao što znamo, osam dana kasnije Isus se ponovno pojavljuje među svojim učenicima, no ovaj je put prisutan i Toma. A Isus ga poziva: „*Prinesi prst ovamo i pogledaj mi ruke! Prinesi ruku i stavi je u moj bok i ne budi nevjeran nego vjeran*“ (Iv 20,27). Toma odgovara najsajnijom ispovijesti vjere u čitavom Novom zavjetu: „*Gospodin moj i Bog moj!*“ (Iv 20,28). S tim u vezi sveti Augustin tumači: Toma je „*gledao i dodirivao čovjeka, no ispovijedao je svoju vjeru u Boga kojega nije ni gledao ni dodirivao. No, ono što je gledao i dodirivao vodilo ga je prema vjeri u ono u što je dotada sumnjao*“.

Evandelist nastavlja donoseći još i posljednju Isusovu riječ Tomi: „*Budući da si me vidio, povjerovao si. Blaženi koji ne vidješe, a vjeruju!*“ (Iv 20,29). Ova se rečenica može prereći i u sadašnjem vremenu: „*Blaženi koji ne vide, pa ipak vjeruju*“. U svakom slučaju, Isus ovdje navješćuje temeljno načelo za kršćane koji će doći nakon Tome, dakle za sve nas.

Zanimljivo je promotriti kako jedan drugi Toma, veliki srednjovjekovni teolog iz Aquina, ovoj formuli blaženstva pridružuje onu koja joj je naizgled suprotna, a donosi je Luka: „*Blago očima koje gledaju što vi gledate*“ (Lk 10,23). No, Akvinac tumači: „*Zaslужio je mnogo više onaj koji vjeruje bez gledanja od onoga koji gledajući vjeruje*“. Zapravo, Poslanica Hebrejima, podsjećajući na čitav niz biblijskih Praotaca, koji su povjerovali u Boga bez da vide ispunjenje njegovih obećanja, opisuje vjeru kao „*neko imanje onoga čemu se nadamo, uvjerenost u zbiljnost kojih ne vidimo*“ (Heb 11,1).

Slučaj apostola Tome važan je za nas iz najmanje tri razloga:

prvo, jer nas tješi u našim nedoumicama;

drugo, jer nam pokazuje da svaka sumnja može dovesti do jasnog ishoda iznad svake nesigurnosti;

te, konačno, jer nas riječi što mu ih je Isus upravio podsjećaju na pravi smisao zrele vjere te nas ohrabruju da nastavimo, unatoč teškoćama, svojim putem prianjanja uz Njega.

Posljednja bilješka o Tomi sačuvana nam je u Četvrtom evanđelju koje ga predstavlja kao svjedoka Uskrsloga u prizoru koji slijedi, a opisuje čudesan ulov na Tiberijadskom jezeru. Tom je prilikom čak spomenut odmah nakon Šimuna Petra, što je očiti

znak velike važnosti koju je imao u krugu prve kršćanske zajednice.

Doista, pod njegovim su imenom kasnije napisana *Djela apostola Tome* i *Tomino evanđelje*. Oba su ova spisa apokrifi, ali ipak važni za proučavanje kršćanskih početaka.

Spominjemo na koncu da je, prema drevnoj predaji, Toma evangelizirao najprije Siriju i Perziju (tako izvješćuje Origen, a prenosi Euzebije Cezarejski), odakle je potom kršćanstvo pristiglo i u južnu Indiju.

Tako, imajući u vidu misijsku djelatnost, završavamo svoje razmišljanje, izričući nadu da će Tomin primjer sve više jačati našu vjeru u Isusa Krista, Gospodina našeg i Boga našeg.

Molitva za dar vjere

Gospodine, tebe svim srcem molim
da moja vjera bude cjelovita i bez zadržke,
ona koju naviješta i naraštajima predaje Crkva;
da prodire u moje misli, u način prosuđivanja
božanske i ljudske zbilje.

Gospodine, daj da moja vjera bude slobodna:
da prihvaća odricanja i dužnosti koje sa sobom nosi
te da izrazi srž moje stvorenosti ispovijedajući:
vjerujem u tebe, Gospodine.

Gospodine, udijeli mi sigurnu vjeru,
svjetlo koje jača u kušnjama, koje smiruje i odmara.
Molim te za radosnu vjeru
koja razveseljuje srce i uvodi u molitvu,
koja posvećuje svaki životni trenutak,
vjeru punu pouzdanja u tebe i tvoju Riječ.

Gospodine, daj da moja vjera bude djelotvorna,
tako da prijateljstvo s tobom postane djelo ljubavi
u svemu što činim, u iskustvu sreće, u trpljenjima,
u iščekivanju konačne objave;
trajno svjedočanstvo prisutnosti
i neprekidna hrana životu u nadi.

Gospodine, daj da moja vjera bude ponizna
i ne traži temelje u ljudskoj mudrosti,
nego u tvojoj milosti i ljepoti križa,
oslonjena na snagu Duha Svetoga,
vidljivoga u tvojoj Crkvi kojoj si podario
majčinski zagovor Majke Marije.
Umnoži nam vjeru ti
koji živiš i kraljuješ u vijeke vjekova.
Amen.

Prvo čitanje: Dj 5, 27b-32.40b-41

Svjedoci smo tih događanja mi i Duh Sveti.

Čitanje Djela apostolskih

U one dane:

Veliki svećenik zapita apostole:

„Nismo li vam strogo zabranili učiti u to ime? A vi ste eto napunili Jeruzalem svojim naukom i hoćete na nas navući krv toga čovjeka.“

Petar i apostoli odvrte:

„Treba se većma pokoravati Bogu negoli ljudima! Bog otaca naših uskrisi Isusa kojega vi smakoste objesivši ga na drvo. Njega Bog desnicom svojom uzvisi za začetnika i spasitelja da obraćenjem podari Izraela i oproštenjem grijeha. I mi smo svjedoci tih događaja i Duh Sveti kojega dade Bog onima što mu se pokoravaju.“

Tada zapovjede apostolima da ne govore u ime Isusovo pa ih otpuste. Oni pak odu ispred Vijeća radosni što bijahu dostojni podnijeti pogrde za Ime.

Riječ Gospodnja

U odlomku iz Djela apostolskih veliki svećenik i saduceji, potaknuti zavišću, odlučuju poduzeti akciju protiv apostola. Tako veliki svećenik ponajprije podsjeća apostole da im je bio zabranio učiti u Isusovo ime te im predbacuje da su »napunili Jeruzalem svojim naukom« te da žele na njih, to jest na hramske svećenike i Vijeće, »navući krv toga čovjeka«.

To je doista u skladu sa sadržajem Petrova propovijedanja u Salomonovu trijemu u Hramu: »Začetnika života ubiste. Ali Bog ga uskrisi od mrtvih, čemu smo mi svjedoci.« U prvom pojavljivanju pred Vijećem, dok je objašnjavao kako je ozdravljen bolestan čovjek, Petar tumači da se to dogodilo: »po imenu Isusa Krista Nazarećanina, kojega ste vi raspeli, a kojega Bog uskrisi od mrtvih«. Petar tu, čvrst u svojim uvjerenjima, ponavlja stajališta već jednom izrečena pred Vijećem: na prvom se mjestu valja pokoravati Bogu i Bog je uskrisio Isusa; »kojega vi smakoste objesivši ga na drvo«. »Vješanje na drvo« podsjeća na Ponovljeni zakon prema kojem je takva kazna znak čovjekova prokletstva. No Isusa, od ljudi osuđena kao prokletoga, Bog sâm podiže te ga »desnicom svojom uzvisi za Začetnika i Spasitelja«. Spominjanje Božje »desnice« podsjeća na Psalam 118, gdje se govori o pravedniku kojega je Bog »kaznom teškom kaznio«, ali ga nije ni predao smrti. Naprotiv, njegova ga »desnica uzdignu«. Na taj je način njegov pravednik – »kamen što ga odbaciše graditelji« – postao »kamen zaglavni«. Tako je i Isus u Petrovu govoru predstavljen kao »Začetnik« i »Spasitelj«. On je ponajprije »Začetnik života« koji sve svoje vodi u život. Vidljiva je upornost Isusovih učenika, koji su bez obzira na zabrane, prijetnje i teškoće, svaki dan »u Hramu i po kućama neprestance učili i navješćivali Krista, Isusa«.

Otpjevni psalam: Ps 30, 2.4

Veličam te, Gospodine, jer si me izbavio.

Veličam te, Gospodine, jer si me izbavio
i nisi dao da se raduju nada
mnom dušmani.

Gospodine, izveo si mi dušu iz podzemlja,
na rubu groba ti si me oživio.

Pjevajte Gospodinu, pobožnici njegovi,
zahvaljujte svetom imenu njegovu!
Jer samo za tren traje srdžba njegova,
a cio život dobrota njegova.
Večer donese suze, a jutro klicanje.

Slušaj, Gospodine, i smiluj se meni,
Gospodine, budi mi na pomoć!
Okrenuo si plač moj u igranje,
Gospodine, Bože moj,
dovijeka ću te hvaliti!

Drugo čitanje: Otk 5, 11-14

Dostojan je zaklani Jaganjac primiti moć i božanstvo.

Čitanje Otkrivenja svetoga Ivana apostola

Ja, Ivan, vidjeh, i začuh glas anđela mnogih uokolo prijestolja, i bića i starješina. Bijaše ih na mirijade mirijada i tisuće tisuća. Klicahu iza glasa:

*„Dostojan je zaklani Jaganjac
primiti moć, i bogatstvo, i mudrost,
i snagu, i čast, i slavu, i blagoslov!“*

I začujem: sve stvorenje, i na nebu, i na zemlji, i pod zemljom, i u moru - sve na njima i u njima govori:

„Onomu koji sjedi na prijestolju i Jaganjcu blagoslov i čast, i slava i vlast u vijeke vjekova!“

I četiri bića ponavljahu:

„Amen!“

A starješine padnu ničice i poklone se.

Riječ Gospodnja

U Otkrivenju sveti pisac vidi »na desnici Onoga koji sjedi na prijestolju«, to jest na Božjoj desnici, knjigu »iznutra i izvana ispisanu, zapečaćenu sa sedam pečata«. Riječ je o knjizi koja prema proroku Ezekielu sadrži Božje odluke o posljednjim vremenima. Može je otvoriti i u nju pogledati samo onaj koji je »pobijedio« – »Lav iz plemena Judina, Korižen Davidov«, to jest Isus Krist. On, zaklani Jaganjac, uzima tu knjigu iz Božje desnice, što izaziva poklonstvo, molitvu i pjesmu dvadesetčetvorice starješina, četiriju bića koja su pred Bogom i svih anđela. Dio te pjesme današnje je liturgijsko čitanje. Riječ je o pohvalnoj pjesmi »zaklanomu Jaganjcu«. On sada, nakon što ja pobijedio i nakon što je zaklan, postaje dostojan primiti »moć i bogatstvo, i mudrost, i snagu, i čast, i slavu, i blagoslov«. Podsjeća to na Pavlov hvalospjev iz Poslanice Filipljanima, gdje se govori o Kristovu poniženju, sve »do smrti, smrti na križu«, i njegovu uzdignuću, kad mu se klanja svako koljeno »nebesnika, zemnika i podzemnika«. Doista pjesmi se sada, uz starješine, bića i anđele, pridružuje i »sve stvorenje, i na nebu, i na zemlji, i pod zemljom, i u moru«. Svi oni zajedno izriču blagoslov Bogu i Jaganjcu. Na što ona četiri bića koja stoje pred prijestoljem odgovaraju: »Amen!« Vjerojatno je riječ o pohvalnoj pjesmi koja je bila dijelom najranije kršćanske liturgije. Baš kao što je nekad židovstvo držalo da je hramsko bogoslužje dio nebeske liturgije, tako vrlo rano i kršćani svoju liturgiju vide kao sliku i dio nebeske liturgije koja se odvija pred samim prijestoljem Božjim, čiji je glavni svećenik »zaklani Jaganjac«, Isus Krist.

1. i 2. čitanje Darko Tepert, <https://www.glas-koncila.hr>

Evandjelje: Iv 21, 1-19

Isus istupi, uzme kruh i daje im, a tako i ribu.

Čitanje svetoga Evandjelja po Ivanu

U ono vrijeme:

Isus se ponovno očitova učenicima na Tiberijadskome moru. Očitova se ovako: Bijahu zajedno Šimun Petar, Toma zvani Blizanac, Natanael iz Kane Galilejske, zatim Zebedejevi i još druga dva njegova učenika. Kaže im Šimun Petar:

„Idem ribariti.“

Rekoše:

„Idemo i mi s tobom.“

Izađoše i uđoše u lađu, ali te noći ne uloviše ništa.

Kad je već svanulo, stade Isus na kraju, ali učenici nisu znali da je to Isus. Kaže im Isus:

„Dječice, imate li što za prismok?“

Odgovoriše mu:

„Nemamo.“

A on im reče:

„Bacite mrežu na desnu stranu lađe i naći ćete.“

Baciše oni i više je ne mogoše izvući od mnoštva ribe. Tada onaj učenik kojega je Isus ljubio kaže Petru:

„Gospodin je!“

Kad je Šimun Petar čuo da je to Gospodin, pripaše si gornju haljinu, jer bijaše gol, te se baci u more. Ostali učenici dođoše s lađicom vukući mrežu s ribom jer ne bijahu daleko od kraja, samo kojih dvjesto lakata.

Kad iziđu na kraj, ugledaju pripravljenу žeravicu i na njoj pristavlјenu ribu i kruh. Kaže im Isus:

„Donesite ribâ što ih sada uloviste.“

Nato se Šimun Petar popne i izvuče na kraj mrežu punu velikih riba, sto pedeset i tri. I premda ih je bilo toliko, mreža se ne raskinu. Kaže im Isus:

„Hajde, doručkujte!“

I nitko se od učenika ne usudi upitati ga: „*Tko si ti?*“ Znali su da je Gospodin.

Isus pristupi, uzme kruh i daje im, a tako i ribu. To se već treći put očitova Isus učenicima pošto uskrsnu od mrtvih.

Nakon doručka upita Isus Šimuna Petra:

„Šimune Ivanov, ljubiš li me više nego ovi?“

Odgovori mu:

„Da, Gospodine, ti znaš da te volim.“

Kaže mu:

„Pasi jaganjce moje!“

Upita ga po drugi put:

„Šimune Ivanov, ljubiš li me?“

Odgovori mu:

„Da, Gospodine, ti znaš da te volim!“

Kaže mu:

„Pasi ovce moje!“

Upita ga treći put:

„Šimune Ivanov, voliš li me?“

Ražalosti se Petar što ga upita treći put: „Voliš li me?“ pa mu odgovori:

„Gospodine, ti sve znaš! Tebi je poznato da te volim.“

Kaže mu Isus:

„Pasi ovce moje!“

„Zaista, zaista kažem ti: Dok si bio mlađi, sam si se opasivao i hodio kamo si htio; ali kad ostariš, raširit ćeš ruke i drugi će te opasivati i voditi kamo nećeš.“

A to mu reče nagovješćujući kakvom će smrću proslaviti Boga.

Rekavši to doda:

„Idi za mnom!“

Riječ Gospodnja

Debby Topliff, <https://debbytopliff.com>

Opis ukazanja uskrslog Isusa učenicima na Tiberijadskome moru, što je drugi naziv za Galilejsko jezero, dijeli se na dva jasno delimitirana dijela.

U prvome dijelu Isus se ukazuje sedmorici učenika dok su lovili ribu, a u drugom Isus je nasamo u šetnji i razgovoru s Petrom.

No, Petar je glavni lik među apostolima i u prvome dijelu ovoga teksta, te se čini da je uz samo ukazanje uskrslog Isusa cilj ovoga pripovijedanja na potresan način istaknuti Petrovo prvenstvo u apostolskom zboru u obliku obnovljenog poziva na nasljedovanje.

Naime, u čitavom događaju postoje jasni elementi koji upućuju na to da se u ovom događaju iscjeljuje Petrovo triputno zatajenje Isusa za vrijeme njegove muke. Za razliku od sinoptika (Matej, Marko i Luka), Ivan ne spominje Petrov plač nakon pijetlova pjeva nego govori o njegovoj žalosti upravo u kontekstu njegova susreta s uskrslim Isusom.

Prvi detalj koji na to ukazuje jest pripravljena žeravica na kojoj je Isus već pristavio ribu i kruh za doručak svojim učenicima. Pri tome postavljeno jelo podsjeća Petra na večeru na kojoj se zaklinjao da će položiti život za Isusa, koji mu je pak navijestio da će ga te iste noći triput zatajiti, a pripravljena žeravica ga podsjeća na onu žeravicu kraj koje se grijao kada je triput zanijekao da poznaje Isusa.

Nakon tako pripremljene scene započinje razgovor u kojem Isus tri puta u različitim varijantama pita Petra voli li ga. Tako Petar dobiva priliku da popravi ono što je učinio kad je zanijekao svoga učitelja. U tom smislu nakon trećega pitanja »Voliš li me'« evanđelist govori o Petrovoj žalosti, koja zapravo označava dovršeni proces njegova pokajanja.

Razgovor Isusa s Petrom završava navještajem njegove (Petrove) smrti. Premda riječi »drugi će te opasivati i voditi kamo nećeš« mogu označavati i Petrovu službu apostolskog prvaka koji se zapravo mora odreći sebe da bi služio zajednici, one se, kako stoji i u samom evanđelju, odnose na njegovu mučeničku smrt. Jednako kao i Isus Petar je umro na križu koji je nosio na svojim ramenima.

Konačna Isusova poruka Petru je »Idi za mnom«, a to su one iste riječi koje je prema sinoptičkoj predaji Isus rekao u njihovu prvom susretu na Tiberijadskome moru onoga dana kada ga je zajedno s drugom trojicom prvih učenika pozvao za sobom.

Činjenica da Evanđelje po Ivanu govori o Petrovu prvom susretu s Isusom na drugi način, prema općem mišljenju bibličara, jedan je od dokaza da je posljednje (dvadesetprvo) poglavlje Ivanova evanđelja naknadni dodatak spisu, a puno elemenata iz sinoptičke predaje. Stoga, posljednje poglavlje Ivanova evanđelja može se promatrati i kao zajednički zaključak čitavog četveroevanđelja, te, ponekad i nespretno, literarno miješanje ivanovskih i sinoptičkih elemenata u ovom tekstu, zapravo svjedoči o jedinstvu evanđeoske poruke: Isus je Krist, Sin Božji (usp. Iv 20,31).

Ljubiš li me?

Isus pita Petra tri puta voli li Ga više od ovih jer je za posljednjom večerom rekao da će, ako Ga svi ostave, on za Njega položiti svoj život. Sigurno je da Ga je Petar iskreno volio i bio mu odan. No, pred Bogom to nije dostatno - to je ljudska pamet koju lako nadmudri Sotona. Petar mora ići dalje. Njegovo poznavanje ne može ostati samo na onome što osjeća. Ljubav ne može počivati samo na mome ja. Ljubav mora čuti i drugo ti. Petar mora čuti Isusa, mora Ga doživjeti. Sad će Isus Petra poučavati o Ljubavi koja je u isto vrijeme i prevelika i prestrašna za čovjekovo malo i uplašeno srce. Premalo je Petar ušao u bezdan te ljubavi koja je krvarila na križu. Pobjegao je od nje. Čovjek ljubav traži, ali i bježi od nje. Ona ga i grije, ali i smrzava.

Šimune Ivanov, ljubiš li me više nego ovi? Ovim pitanjem, jer koristi grčki glagolagapaō, Petra pita o najvećoj, maksimalnoj ljubavi. Onoj koju žive Otac, Sin i Duh Sveti. Petar u odgovoru ne ide tako visoko. Ide skromno: Ti znaš da Te

volim - glagol fileō! Jer ne može reći da ljubi kao Bog. Petar je postao svjestan svog malog srca.

Drugim pitanjem opet Isus pita ljubi li Ga Petar, ali sada bez usporedbe s drugim učenicima. Petar zna da ne može odgovoriti da neizmjernom ljubavlju ljubi Isusa - tako ljubi samo Bog. Zna da je njegovo srce malo. Zato ponavlja svoj skromni, ali iskreni odgovor: volim Te, onako kao što se vole prijatelji. Ne mogu više od toga.

U trećem pitanju Isus se spušta prema Petru: više ga ne pita ljubiš li me savršeno, nego voliš li me - kao prijatelj? Barem da imaš za mene neki osjećaj ako već nemaš bezgranične ljubavi, ako ti je, Petre, ona nedohvatljiva, ako te plaši i smrzava? Što, zapravo, imaš u svom srcu, Petre?

Svaki puta Isus snižava prag zahtjevnosti, od Petra svaki puta traži manje. Spušta se na njegovu razinu: važnije od onog što želi Bog jest ono što Petar ima i može dati. Bogu je Petrovo ti važnije od Njegovog ja. Evo odsjeva trojstvene ljubavi! Petar sada upoznaje Boga koji je spreman zaboraviti sebe i svoje zahtjeve i u prvi plan stavlja njega. To je ono što samo Bog može do

Madeline Diener, <https://kazotic.org>

kraja ostvariti. Pred takvom ljubavi padaju sve barijere. U dodiru s njom odmrzava se Petrovo srce. Iako će uvijek ostati malo, ljudsko srce, ono se sada može otvoriti, nije više stisnuto i smrznuto. Širi se i moći će brinuti ne samo za sebe nego za cijelu Isusovu veliku obitelj - za Crkvu! Sad i on može dati sve - i svoj život i svoju smrt! Ta mala, drhturava, zaplašena Petrova ljubav postat će, čudom Božjim, stijena Petrove vjere, ljubavi i prijateljstva na kojoj će Gospodin graditi svoju zajednicu koju vrata paklena neće nadvladati.

Isus, Svjetlo svijeta, pred Petra i ostale učenike iznosi paradoks ljubavi: Bog, onaj koji ima i živi savršenu ljubav, u stanju je zaboraviti i sebe i nju da bi došao do čovjeka i kao prosjak čekao mrvicu čovjekove nesavršene ljubavi. Čovjek, koji nema savršenu ljubav nego tek njezinu sjenu-ideju velike ljubavi, teško se spušta niže, teško se zadovoljava mrvicama, koje jesu malene ali su stvarne. Ne, on je u žudnji propet - meni treba više, ja hoću ideal, puninu! - i nema vremena, nema smisla za ono što je stvarno oko njega - ljubav koja jest izmrvljena, ali je stvarna. Bog, koji je zaista ima, može je se odreći. Njegova ljubav zbog onog kojeg ljubi - zbog

čovjeka - odustaje od svoje formalne savršenosti. Time potvrđuje da ljubi beskonačno - da ljubav upravo onda kad se zbog ljubljenog odriče svega pa i svoje savršenosti, zapravo očituje novo lice svoje savršenosti - stvarnu savršenost.

A čovjek se ne uspijeva odreći ni onoga što nema jer se boji da gubi sebe, projekt svog idealnog ja, i tako - očiju ukočeno uperenih prema idealu - prolazi i prelazi preko mrvica stvarne ljubavi. A one su jedino što je u ljudskoj ograničenosti dostupno. To pokazuje činjenica Božjeg silaska u ljudsku ograničenost utjelovljenjem, životom i smrću na križu. To je potvrđuje Put Istina i Život. Zato je to za sve vijekove i put Crkve. Upijati svjetlo i ljubav Uskrsloga. Njome osvjetljavati, grijati mrvicu ljudske svakodnevice i njezinu razmrvljenu ljubav. Usahlu čovječnost. I gdje god se to događa, gdje god se ove mrve sabiru u jedno, na djelu je Duh Sveti. Po Njem si Isusa uskrisio te se čvrsto nadamo da ćeš i na nama ispuniti Njegovo vazmeno otajstvo (VI predslavlje kr. g).

Knjiga Otkrivenja

U naše materijalističko doba teško shvaćamo smisao ove Knjige Otkrivenja.

S jedne strane, umjesto da vidimo u njoj slikovito izraženu poruku, mi je čitamo kao kroniku događaja. S druge strane, ne videći u njoj nešto zbiljskoga, svodimo je na maštarije i misticizam.

Apokaliptička književnost

Razdoblje od 200. godine pr. Kr. do 100. godine po Kr. bilo je jedno od najtežih u cijeloj židovskoj povijesti. Glas proroka već je odavno zamuknuo. I umjesto zlatnog doba koje su oni pretekli, Židovi su doživjeli poraz, okupaciju i okrutno progonstvo svoje vjere.

Nije iznenađujuće da su iz tog razdoblja punog napetosti proizašla brojna književna djela sa zajedničkim karakteristikama i zaokupljenošću istom tematikom - posebna vrsta književnosti poznata kao „apokaliptička“.

Pisci su se vratili viđenjima i nadahnućima proroka. Zanimali su se za mesijansko kraljevstvo - Božje vrijeme, protivno sadašnjem zlom vremenu - i Božji dolazak koji će sve uništiti.

Da bi dokazali autentičnost svoje poruke, pisali su pod pseudonimom neke velike starozavjetne ličnosti. Zauzimajući stajališta nekoga iz davne povijesti, mogli su također „Predskazivati“ događaje svojeg vremena.

Temu su izražavali vizijama i otkrivenjima poput onih Davidovih, obilato se služeći simbolizmom i (često čudnim) slikovitim govorom.

Ivanovo je Otkrivenje oblikom i stilom očigledno slično toj vrsti književnih djela. I ono se bavi vječnim istinama, krajem svijeta, novim nebom i novom zemljom.

Kao i pisci apokaliptičkih djela, i Ivan je uronio u Stari zavjet i koristi se bogatom evokativnom slikovitošću proroka. No postoje bitne razlike. Ivan nije ispitivao povijest.

Nije mu trebao pseudonim ili pseudo-proročanstvo da svoju poruku učini autentičnom. On je znao - isto tako sigurno kao što su znali i Izaija, Jeremija, Ezekiel i Daniel - da je ono što piše primio od Boga i da je to potvrđeno Božjim autoritetom.

Ljubo Ivančić, *Apokalipsa* (detalji), <https://polis.ba>

Ivanovo Otkrivenje

Otkrivenje je pisano oko god. 90-95. po Kr. Neki misle da je napisano ranije. Pisac se predstavlja pod imenom Ivan, ali su i stil i jezik toliko različiti od onih u Ivanovom Evanđelju, pa su mnogi voljni zaključiti da je riječ o nekom drugom Ivanu. Ali je, s druge strane, samo Ivan apostol bio toliko poznat te se jedino on mogao predstaviti jednostavno imenom »Ivan«.

Osim toga, predaja nam kaže da je Ivan evanđelist napustio Palestinu i da se nastanio u Efezu, glavnom gradu rimske provincije Azije -gdje se nalazilo sedam Crkava što ih spominje Otkrivenje 2-3. Jedna od tih Crkava je Efez, kamo je bila upućena jedna od poslanica.

Knjiga je pisana za vrijeme progona. Ivan, prognan na Patmos (1,9), bio je vjerojatno osuđen na težak prisilan rad u kamenolomu. Neki su kršćani bili ubijeni (2,13), a drugi zatvoreni zbog vjere. Ali ono najteže ima tek doći (2,10) a to će se dogoditi kad se počne nametati obavezan kult u čast rimskom caru.

Prvi su kršćani živjeli u nestrpljivom iščekivanju Kristova povratka. Već je prošlo 60 godina iščekivanja, a njega još nema. Sasvim je razumljivo da su neki počeli zdvajati. Stoga poslanice upućene Crkvama

kao i cijela knjiga nastoje takve ohrabriti i potaći da ustraju.

Bog ostaje vrhovni gospodar pa makar to sada izgledalo drukčije. Krist, a ne car, gospodar je povijesti; on ima u ruci ključeve sudbine te će doći suditi. Slavna i veličanstvena budućnost stoji pred vjernim vjernikom, a osobito pred onima koji polažu život za Krista. Ovaj svijet i sve što se događa u njemu u ruci su Božjoj; Bog ljubi svoj narod i ne zaboravlja ga.

Ivan želi svojom porukom ne samo ohrabriti nego i poučiti. Živi simboli, vrlo jasni prvim čitateljima njegove okružnice upućene Crkvama, nisu mnogo govorili vlastima (uvijek spremnim da optuže kršćane za zavjeru).

Još je važnije što su ti simboli ostali uvijek jednako živi i svježiji kršćanima svih vremena. Kršćani su, naime, sve do danas pod stalnim pritiskom udruženih protivničkih snaga, pa je Kristova pobjeda i pobjeda njegova naroda te, stoga, knjiga zadržava uvijek svoje životno značenje pa i za naše dane, kada se stroj ili vlast često drsko stavljaju na mjesto samoga Boga.

U naše materijalističko doba tupi smo za shvaćanje smisla ove knjige. S jedne strane, umjesto da vidimo u njoj slikovito izraženu poruku, mi je čitamo kao kroniku događaja. S druge strane, ne videći u njoj

nešto zbiljskoga, svodimo je na maštarije i misticizam.

Međutim, za razumijevanje Otkrivenja potrebno je pristupiti knjizi kao djelu nabijenom vizijama i slikama, a istodobno dobro ukorijenjenom u povijesti, kojom gospodari Krist. Danas su nam, možda više nego ikada, potrebne vječne i nadvremenske stvarnosti, kao i vizije što nam ih ova knjiga otvara.

Oni koji se prvi susreću s ovom knjigom, trebaju imati u vidu ova tumačenjska načela:

- Prva stvar koju treba učiniti kada se čita neki biblijski odlomak jest: utvrditi smisao koji je taj tekst imao za prve čitatelje; čitati ga u kontekstu ondašnje povijesti.
- Otkrivenje pripada jednom posebnom književnom rodu, apokaliptičkoj književnosti; taj je rod bogat poezijom, vizijama i simbolima. Uzimati slike doslovno, smatrati knjigu logičkim traktatom ili pak kronikom događaja, znači ne razumjeti njezin duh.
- Otkrivenje je ukorijenjeno u Stari zavjet, pa nam on pruža ključ za razumijevanje smisla pojedinih simbola.
- Nejasni tekstovi moraju biti tumačeni u svjetlu onih jasnih, ako ne obrnuto.
- Riječ je o knjizi vizija ili viđenja. Činjenica da se Ivan ne brine da poreda u

harmoniju ili sklad sve pojedinosti, govori o tom da je za njega važan bitni smisao pojedine vizije. Vizije moramo gledati kao usporedbe (parabole), tj. u prvom redu uočiti cjelovitu sliku ili okvir i pokušati uočiti bitnu poruku.

- Ivanove vizije ili viđenja ne moramo nužno uzimati kao niz slijednih događaja. Istočnjaci se, za razliku od nas, ne brinu mnogo o kronologiji.

Mali vjeronaučni leksikon

Predestinacija

Predestinacija (lat. praedestinatio: predodređenje), u kršćanskoj teologiji, učenje o djelovanju Božjeg predznanja i Božje svemoći na konačnu sudbinu (vječno blaženstvo ili vječno prokletstvo) duhovnog stvorenja (anđeo, čovjek). Dio je providnosti koji se odnosi na Božje djelovanje i čovjekovu slobodu.

Predestinacija može biti jednostruka (Bog odvjeka predodređuje izabranike za vječno blaženstvo) i dvostruka ili apsolutna (Bog jedne ljude odvjeka predodređuje za vječno spasenje, a druge za vječnu propast). Začetci nauka o predestinaciji nalaze se već u Starom zavjetu, a u Novom zavjetu u Pavlovim poslanicama.

U povijesti kršćanske teologije oko problema predestinacije sporili su se brojni teolozi. Na Tridentskom koncilu osuđeno je učenje o apsolutnoj predestinaciji.

Predziđe kršćanstva

Predziđe kršćanstva (lat. antemurale christianitatis), prigodni počasni naslov koji se dodjeljivao braniteljima zapadnoga kršćanskog svijeta. Prvi put ga je 1143 Bernard iz Clairvauxa dodijelio križarima koji su branili Edesu (Urf) od Seldžuka. Premda u pismu upućenu 1516. francuskom kralju Franji I. papa Leon X. govori o hrvatskim pograničnim utvrdama kao o predziđu kršćanskog svijeta za turskih prodora, taj naslov u vezi s Hrvatskom prvi put izričito spominje Krsto Frankopan Brinjski u memorijalu upućenu 1523. papi Hadrijanu VI.

Preljub

Preljub, prekršaj bračne vjernosti. Može biti prigodan ili stalan s istom osobom (konkubinat).

U arhaičnim patrijarhalnim društvima žena se smatrala muškarčevim vlasništvom pa se preljub sa stajališta muškarca držao isključivo kao prekršaj žene. U starih Grka preljubnica bi za kaznu bila prognana, u starih Germana odrezala bi joj se kosa i potom bi bila prognana, u nekih starih naroda bila bi osakaćena, u starih Hebreja bila bi pogubljena (Post 38,24). Jednaku kaznu za preljubnika i preljubnicu poznaje tek kasniji starozavjetni zakon (Lev 20,10). U ranom islamu (Omerove odredbe) uveden je zakon o kamenovanju preljubnika.

U Novom zavjetu bračna vjernost obvezuje jednako muškarca i ženu, uklanja se smrtna kazna za preljubnike i preljub se sankcionira moralom i savješću.

U nekim kršćanskim crkvama preljub je razlog za rastavu braka, u katolicizmu samo za rastavu od zajedničkog života.

NAŠI POKOJNI

IRFAN RAMOVIĆ,

PU primorsko - goranska, Južno bojište, 28. travnja 1992.

DRAGAN MANDIĆ,

PU zagrebačka, Velebit, 28. travnja 1993.

ŽELJKO KRAJCAR,

PU osječko - baranjska, Budimci, 29. travnja 1995.

ZORAN KULIĆ,

PU osječko - baranjska, u službi, Đakovo, 1. svibnja 1991.

DANIEL ANDRIĆ,

PU požeško - slavonska, Planina Psunj, 1. svibnja 1995.

VINKO BRADIĆ,

PU sisačko - moslavačka, Novo Pračno, 1. svibnja 1995.

PAVO HEGEDIĆ,

PU bjelovarsko - bilogorska, Gornji Kovačevac, 1. svibnja 1995.

TOMISLAV ŠTEFANIAK,

PU požeško - slavonska, Psunj, 1. svibnja 1995.

STIPO VUKOVAC,

PU brodsko - posavska, Čaprginci, 1. svibnja 1995.

VLADIMIR DEŠČAK,

SJP, Novska, 1. svibnja 1995.

NAŠI POKOJNI

STIPAN BOŠNJAK,

PU vukovarsko - srijemska, Borovo Selo, 2. svibnja 1991.

LUKA CRNKOVIĆ,

PU vukovarsko - srijemska, Borovo Selo, 2. svibnja 1991.

JOSIP CULEJ,

PU vukovarsko - srijemska, Borovo Selo, 2. svibnja 1991.

JANKO ČOVIĆ,

PU vukovarsko - srijemska, Borovo Selo, 2. svibnja 1991.

MLADEN ĆATIĆ,

PU vukovarsko - srijemska, Borovo Selo, 2. svibnja 1991.

ZORAN GRAŠIĆ,

PU vukovarsko - srijemska, Borovo Selo, 2. svibnja 1991.

ANTUN GRBAVAC,

PU vukovarsko - srijemska, Borovo Selo, 2. svibnja 1991.

ŽELJKO HRALA,

PU vukovarsko - srijemska, Borovo Selo, 2. svibnja 1991.

ZDENKO PERICA,

PU vukovarsko - srijemska, Borovo Selo, 2. svibnja 1991.

MARINKO PETRUŠIĆ,

PU vukovarsko - srijemska, Borovo Selo, 2. svibnja 1991.

MLADEN ŠARIĆ,

PU vukovarsko - srijemska, Borovo Selo, 2. svibnja 1991.

NAŠI POKOJNI

IVICA VUČIĆ,

PU vukovarsko - srijemska, Borovo Selo, 2. svibnja 1991.

FRANKO LISICA,

PU zadarska, Polača, 2. svibnja 1991.

FRANJO JARIĆ,

PU brodsko - posavska, Vrpolje, 2. svibnja 1992.

ZDRAVKO MALNAR,

PU sisačko - moslavačka, Novska, 2. svibnja 1995.

JOSIP VESELČIĆ,

PU zagrebačka, 2. svibnja 1993.

ATOS NAČINOVIĆ,

PU primorsko - goranska, Okučani, 3. svibnja 1995.

SERGIO ŠIMAC,

PU primorsko - goranska, Okučani, 3. svibnja 1995.

IVAN MARKULIN,

PU zagrebačka, Zagreb, 3. svibnja 1995.

SLAVKO JANDRAS,

PU zagrebačka, 6. svibnja 1995.

MIROSLAV FLEGAR,

MUP - SJP, Baza SJP, u službi, 8. svibnja 1995.

POČIVALI U MIRU!